

Юр'єва Ірина Анатоліївна
доцент кафедри економічного аналізу і обліку
Національного технічного університету
«Харківський політехнічний інститут»,
канд.екон.наук, доцент
Хаустова Ірина Євгенівна
ст.викладач кафедри економічного аналізу і обліку
Національного технічного університету
«Харківський політехнічний інститут»,
аспірант

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

У процесі зміни технологічних укладів у рамках окремих країн формуються і еволюціонують національні інноваційні системи. Вони являють собою сукупність взаємозалежних організацій (структур), зайнятих виробництвом і комерційною реалізацією наукових знань і технологій у межах національних кордонів, – дрібних і великих компаній, університетів, держлабораторій, технопарків та інкубаторів. Інша частина інноваційних систем – комплекс інститутів правового, фінансового і соціального характеру, які забезпечують інноваційні процеси і мають міцні національні корені, традиції, політичні і культурні особливості.

Інноваційні системи формуються під впливом безлічі об'єктивно заданих для кожної країни факторів, включаючи її розміри, наявність природних ресурсів, географічне положення і клімат, особливості історичного розвитку інститутів держави і форм підприємницької діяльності. Ці фактори виступають довгостроковими детермінантами напрямку і швидкості еволюції інноваційної активності.

Стратегія інновацій, яку широко застосовують сучасні підприємства, передбачає, придбання конкурентних переваг за допомогою створення принципово нових товарів або технологій чи задоволення існуючих усвідомлених або неусвідомлених потреб новим способом.

Підприємства, які вибрали дану стратегію, прагнуть сформувати конкурентну перевагу за рахунок здійснення радикальних інновацій у різних сферах виробничої життєдіяльності з урахуванням окремих джерел в управлінні підприємством – фінансової, технологічної, інформаційної складової і т.і. [3].

Підприємства, яке здійснило радикальну інновацію, одержує можливість створення надприбутку за рахунок стрибка в рентабельності продажів або за рахунок створення нового сегменту споживачів. Альтернативою є продаж нової технології іншим зацікавленим організаціям і країнам.

Статистика свідчить, що діяльність підприємств промислового комплексу України щодо створення і впровадження інновацій характеризується, з одного боку, високим рівнем ризику, з іншого боку – високим рівнем прибутковості, яка перевищує середню прибутковість інвестицій в економічно розвинутих країнах більше ніж утричі.

Обсяг світового ринку наукомісткої продукції сьогодні складає 2,5–3 трлн. дол. США на рік. Із цієї суми 43% припадає на США, 30% – на Японію і 16% – на Німеччину. США, наприклад, щорічно одержують від експорту наукомісткої продукції близько 700 млрд. дол., Німеччина – 530, Японія – 400 [2]. Причому, досвід нових індустріальних країн показує, що різке збільшення витрат на науку передує росту економіки держави, а потім і супроводжує його. У фінансуванні фундаментальної та прикладної науки, крім державних органів, активну участь беруть великі міжнародні промислові корпорації, фірми, а також більш 20 тис. міжнародних фондів різного профілю [1]. Прогноз на 2013 рік показує, що тільки зовнішній ринок наукомісткої продукції складе близько 7 трлн. дол. на рік, із яких близько 3 трлн. дол. США – на інформаційні послуги [1].

У світі відбувається не просто поступовий еволюційний перехід до нового економічного укладу, а глобальна неоекономічна революція, обумовлена технологічними, фінансовими та екологічними змінами, переходом на новітні ринковоємні, високопродуктивні та гнучкі види виробництва. У ХХІ ст. пануватимуть “штучні інтелектуальні галузі”, економіка інтелектуальних активів, головним чинником розвитку яких є не виробництво та впровадження, а наявність ідеї, проекту, програми. За таких умов, на наш погляд, найперспективнішими сегментами (галузями) світової економіки мають стати біотехнологія, мікроелектроніка, інформатика, медична діагностика, телекомунікації, генна інженерія, хімічна промисловість, інформаційні і hi-tech технології тощо.

Інноваційні підприємства промислового комплексу різних розмірів і напрямків діяльності, які складають основу інноваційного сектора економіки, – це організації, що розробляють нововведення з метою продажу їх на ринку. У літературі широко вживаються і інші, близькі за змістом терміни, що мають різні відтінки: “наукомістка фірма”, “технологічна фірма” (“technology firm”); “високотехнологічна фірма” (“Righ-technology firm”). Загальне для всіх цих понять – те, що вони характеризують компанії, які здійснюють НДДКР, розробляють і виготовляють продукти і послуги при високій концентрації нових складних технологій.

Інноваційний сектор економіки представлений декількома сегментами. По-перше, корпоративними структурами (сюди входять науково-дослідні підрозділи великих промислових корпорацій або їхній внутрішні венчури, які є великими інноваційними підприємствами, виділеними зі складу корпорації на період створення і комерційного освоєння нововведення і керованими через спеціальні відділи). По-друге, державно-суспільними утвореннями (у тому числі, навчальними закладами, університетськими дослідницькими центрами, і т.і.). По-третє, малими інноваційними фірмами (МІФ), кількість яких значно переважає кількість інших структур: у тих же США в різних сферах інноваційного бізнесу вони складають від 70-ти до 98% усіх підприємств, і на них припадає від 16-ти до 20% зайнятих. Такі фірми є технологічними лідерами в галузях двох типів: у динамічних, зі швидко змінюваною технологією, і в ембріональних, що тільки народжуються (в інших галузях, як правило, МІФ надають технічне забезпечення 98 відсоткам фірм; у галузі фотоніки і оптики – 97-ми; у наукомісткому сервісі і сфері контролю вимірів – по 96%. Розробки малих інноваційних фірм можуть

служити і інноваційною базою для формування комплексів провідних промислових підприємств.

Глобальні міжнародні корпорації вже тепер формують механізми взаємодії з малими фірмами у сфері НДДКР. Деякі з них (“General Electric”, «МТС») вже домоглися в цьому певних успіхів, інші (“Procter & Gamble”, «Укрнафтогаз») здійснюють величезні інвестиції у власні НДДКР.

Одною з найбільших проблем інноваційних підприємств, які досягли успіху в створенні радикальної технології чи продукту, є проблема виживання. Так, із сотень малих інноваційних фірм у США у сфері електроніки та комп’ютерів лише кілька десятків досягнули суттєвого результату, і лише компанія “Apple” змогла розвинутися в могутню міжнародну корпорацію. Доволі примітним є той факт, що менше 70% досліджень проводиться в лабораторіях великих підприємств, які міцно стоять на ногах, а найбільш радикальні інновації здійснюються підприємцями-інноваторами в малих фірмах.

Отже роль іновацій в стабілізації та сталого розвитку промислового потенціалу буде залежати від вивіреної соціально-економічної політики держави, з урахуванням податкових змін, які повинні сприяти розширенню промислового сектору України.

Список використаних джерел

1. Барановський О. Інвестиційна та інноваційна політика уряду: здобутки і недоліки// Економічні реформи сьогодні. – 2001. - №35. – с.14 – 23.
2. 1. Белорус О.Г. Экономическая система глобализма. Монография. – К.: КНЭУ, 2003. – 380 с.
3. Геєць В. Інновативно-інноваційний шлях розвитку – модернізаційний проект розвитку української економіки і суспільства початку ХХІ ст. // Банківська справа. – 2003. - №4. – С.3-32.